

NVE,
Postboks 5091,
0301 Oslo

Deres saksbehandler:
Ellen Lian Halten

Deres ref:
201305014-23

Dato:
26.5.2017

Aktieselskapet Meråker Brug AS – søknad om tillatelse til å bygge Verksfossen minikraftverk og søknad om tillatelse til nedlegging av reguleringsanlegget dam Foldsjøen i Malvik kommune. Overtakelse av ansvar for dam som alternativ nedlegging. Høring.

Trondheimsregionens friluftsråd har fått tilsendt nevnte konsesjonssaker datert 10.3.2017 til høring.

Meråker Brug AS har søkt konsesjon for bygging av minikraftverk i Verksfossen, alternativt er det søkt konsesjon for riving av dam og nedtapping av vannmagasinet Foldsjøen.

Trondheimsregionens friluftsråd har fullt arbeid med å ivareta Homlavassdraget og Foldsjøen i svært mange år. Blant annet ble det i etterkant av FNs klimakonferanse i Rio de Janeiro i 1992 og for å følge opp konkrete tiltak lokalt, etablert en Agenda 21, LA21. Som bidrag fra Malvik samfunnet til Lokal agenda 21 ønsket blant annet Malvik kommunestyre, Trondheimsregionens friluftsråd og ivrige lag, foreninger og enkeltpersoner å ivareta verdiene i Homlavassdraget. Agenda 21 er en handlingsplan som kom fra Rio-konferansen hvor man oppfordret alle lokalsamfunn rundt i verden om blant annet å handle lokalt og tenke bærekraftig. Et av tiltakene lokalt i Malvik var, "Homla – Foldsjø vandringen" som ble grundig beskrevet og tilrettelagt, og tiltaket fikk tittelen "Fra Istid til It tid." <http://www.malvik.kommune.no/friluftsliv.4874960.html>, og Homlastien fra fjorden opp elvedalen, mot Mostadmark jernverk og Foldsjøen ble anlagt. Området er svært rikt på kulturminner og severdigheter, og ville virke motiverende for befolkningen lyst til å vandre lokalt, samtidig som de fikk ta del i den rike historien som finnes.

Trondheimsregionens friluftsråd vedtok i 1979 sin første plan over tilretteleggingstiltak i Trondheimsregionen, allerede da var Foldsjøen og Homla med som viktige områder for regionens friluftsliv. Og friluftsrådet har med jevne mellomrom gitt støtte til tilrettelegging for friluftsliv i området, spesielt for tilrettelegging ved Langnesset og på Millandet ved Foldsjøen.

Homla ble med sine unike kvaliteter ble vernet mot kraftutbygging gjennom supplering av verneplan for vassdrag i 2005. Elva, med Midt-Norges nest høyeste og regionens høyeste fossefall og den markerte canyon ble i den prosessen grundig beskrevet, noe som den gangen

Adresse:
Tempevegen 22
7004 Trondheim

Telefon: 911 12 177

Trondheimsregionens Friluftsråd

e-post: friluftsradet.postmottak@trondheim.kommune.no
hjemmeside: www.friluftsrad.no/trondheimsregionen

@trondheimsregfriluft #utitrøndelag

Organisasjonsnummer 942 110 464

resulterte i et vern av vassdraget. At vassdraget som renner ut av Foldsjøen nylig er vedtatt fredet som naturreservat bekrefter vassdragets særegenhet.

I omsøkte konsesjonssaker er SMU-rapport nr. 6/97 Friluftsliv og Naturmiljø i Homlavassdraget nevnt, denne ble utarbeidet i forbindelse med tidligere søknad om konsesjon for utbygging og regulering av vassdraget som en del av den gangs konsekvensutredning. Denne rapporten beskriver Vassdragets kvaliteter på en god måte.

Vassdraget har store friluftskvaliteter fra Vikelva og Sneiselve som renner inn Foldsjøen og til Homlas utløp i fjorden, et område rikt på opplevelser og kulturminner.

Trondheimsregionens friluftsråd mener søknad om bygging av Verksfossen minikraftverk må avslås og at konsesjon for nedlegging av dam Foldsjøen ikke må gis. Vannspeilet både i Foldsjøen og Litjfoldsjøen må sikres på et akseptabelt nivå. Tiltakene vil gi store konsekvenser og redusere nasjonale, regionale og lokale verneverdier knyttet til naturmangfold, kulturmiljø, landskap, friluftsliv og folkehelse. Viser i denne sammenhengen til saksfremlegg fra Malvik kommune som på en grundig og beskrivende måte tar for seg begge konsesjonssøknadene.

Trondheimsregionens friluftsråd besitter ikke fagkompetanse på hva som er en fornuftig og forsvarlig reguleringshøyde i Foldsjøen. Men, basert på mange års engasjement for ivaretagelse av vassdraget, Foldsjøen og Homla og en HRV på 208,9 på dagens dam, vil friluftsrådet antyde at Foldsjøen kan være akseptabel som den viktige regionale rekreasjonskilden den er, med et vannspeil på et sted mellom HRV 207 og 207,5. Dette bør kunne la seg gjøre med å etablere et overløp ved siden av dagens dam. Et nytt overløp fra Foldsjøen vil også føre til at overflatevann kanaliseres videre ned Homla og at regulering ved hjelp av bunnluke ikke videreføres som eneste reguleringsform og at ikke temperert vann sendes ned elva.

Hele Homlavassdraget er et unikt natur- og friluftsområdet i Trondheimsregionen med mange natur-, kultur- og miljøkvaliteter, beliggende bare 30 min fra Trondheim sentrum. Vassdraget er lett tilgjengelig med sentral beliggenhet for en befolkningkonsentrasjon på ca. 230.000 innbyggere og brukes jevnlig av folk fra hele regionen. Homlas nærhet i tettstedet Hommelvik har stor betydning for befolkningens livskvalitet, folkehelse og rekreasjon, blant annet med rekreasjonsfiske på laksefisk beolkningsnært.

En regulering av Verksfossen vil ha stor betydning for hele vassdraget og påvirke grunnlaget for at Homla ble varig vernet mot kraftutbygging og opprettelsen av Homla naturreservat.

Foldsjøen og Homlavassdraget som regulert vassdrag fra tidligere tider danner i dag grunnlaget for vassdragets rikholdige kulturhistorie og attraktivitet som friluftsliv- og rekreasjonsområde.

En historisk oppstilling på Foldsjøens regulerings historikk.

Ca. 1650 ble vassdraget regulert i forbindelse med etableringen av Mostadmark Jernver.

Ca. 1880 ble Mostadmark Jernverk nedlagt.

Adresse:

Tempevegen 22
7004 Trondheim

Telefon: 911 12 177

Trondheimsregionens Friluftsråd

e-post: friluftsradet.postmottak@trondheim.kommune.no
hjemmeside: www.friluftsrad.no/trondheimsregionen

@trondheimsregfriluft #utitrøndelag

Organisasjonsnummer 942 110 464

Ca. 1880 – ca. 1956 ble Foldsjøen regulert i forbindelse med tømmerfløting. Foldsjøen ble fylt opp hver vår.

Ca. 1956 – 1961 ble reguleringen brukt i forbindelse med opptak av tømmer ved Langneset for videre transport derifra.

Etter 1961 ble ikke reguleringen brukt i produksjon.

I 1962 ble deler av den gamle tømmer fløtingsdammen fjernet med at de 3 øverste omfar ble tatt bort (ca. 1/3 av høyden.)

1986/1987 ble ny betongdam bygd med sikte på kraftutbygging, noe det ikke ble gitt konsesjon til. Dette blant annet med bakgrunn i vassdragets naturkvaliteter og den sterke motstand regionalt og lokalt som ble fremvisst i saken.

En nedlegging av dam og da nedtapping av Foldsjøen vil føre til svært store naturinngrep, noe som vil virke skjemmende på landskap og lite attraktivt for brukerne av området i rekreasjonsøyemed i et svært mye brukt friluftsområdet. De fleste lovverk skal også ivareta et samfunnsansvar og i denne saken gjelder endringer for et svært attraktivt friluftsområde rund Foldsjøen.

Nedstrøms dam ved Foldsjøen ligger som kjent Mostadmark Jernverk som et de best bevarte fra tidsperioden 1650 – 1880, en kulturskatt som ivaretas på en forbilledlig måte av historielaget Mostadmark Jernverks venner og fremstår som et attraktivt kultur- og rekreasjonsområde.

Omsøkte konsesjonssøknad på regulering av Verksfossen berører dette verdifulle industrihistorie miljøet på en ikke akseptabel måte, da søknad viser terrengingrep gjennom området. Området er også prioritert vernet i kommunens gjeldende kulturplan.

Ofte beregnes kostnader til drift og/eller i utbyggingssaker, noen som av fagfolk er relativt enkelt å sette opp på bakgrunn av konkrete tiltak det søkes om. Samtidig vises det ofte til de store samfunnsverdiene som kan ligge i enkelte områder med tanke på rekreasjon og folkehelse, og de ikke prissatte nytteverdiene er vanskelig å sette opp et regnestykke på. Folks-, naturens- og kulturminenes helsetilstand lar seg ikke prissette og blir da i mange sammenhenger for lite vektlagt og tapende.

Folkehelseaspektet må på bakgrunn av alle tidligere utredning for vassdraget tillegges høy vekt, og både en utbygging av minikraftverk og en nedlegging av dam vil føre til en kraftig reduksjon av folks mulighet til bruk og opplevelser i vassdraget.

Endring av reguleringsregimet av Foldsjøen vil påvirke vannføringen nedstrøms, og påvirke hele influensområdet i Homlavassdraget fra tilførsels-elveene til Foldsjøen, gjennom vannmagasinet Foldsjøen via Homla og til utløp i sjøen.

Adresse:
Tempevegen 22
7004 Trondheim

Telefon: 911 12 177

Trondheimsregionens Friluftsråd

e-post: friluftsradet.postmottak@trondheim.kommune.no
hjemmeside: www.friluftsrad.no/trondheimsregionen

@trondheimsregfriluft #utitrøndelag

Organisasjonsnummer 942 110 464

Dette er en administrativ uttalelse.

Med vennlig hilsen
Trondheimsregionens Friluftsråd

Knut Erling Flataker
daglig leder

Kopi:
Sør-Trøndelag fylkeskommune
Fylkesmann i Sør-Trøndelag
Malvik kommune

Adresse:
Tempevegen 22
7004 Trondheim

Trondheimsregionens Friluftsråd

@trondheimsregfriluft #utitrøndelag

Telefon: 911 12 177

e-post: friluftsradet.postmottak@trondheim.kommune.no
hjemmeside: www.friluftsrad.no/trondheimsregionen

Organisasjonsnummer 942 110 464